

⊕ SZÖVEG: LÁZÁR ÁDÁM. KÉP: KOVÁCS P. ATTILA

KUMBH MELA

ÁLLOMÁS AZ ÚTON

Van, aki szöges ágyon fekszik, más évek óta magasba tartja a karját, akad, aki napokra elásatja magát. Guruk, szentek, szádhuk, fanatikus rajongók, zarándokok, vallási vezetők vagy csak mindennapi hívők tömegesen jönnek ide. Van, aki napokig utazik, más hetekig gyalogol, és akad, aki hónapokig itt marad. A legtöbbször legalább egyszer alámerül a Gangesz vizébe, hogy megtisztítsa magát karmájától. Énekelnek, táncolnak, imádkoznak, hallgatják a tanítást – és meditálnak. A 2013-as Kumbh Melára több mint 100 millió látogatót vártak...

ALLAHABADBA, AZ IDEI KUMBH MELA HELYSZÍNÉRE PONTOSAN ÉRKEZÜNK. Indiában a vonatok általában pontosak, ha késnek, három nyelven is bemondják: a helyi állam nyelvén, hindiül és angolul. Így azután a hangosbemondó állandóan szól, ezért senki sem figyel rá. Az éjszakai vonaton aludtunk egy keveset. Amikor a szerelvény befut, csomagjainkkal küzdve kábán vánszorgunk. Hideg van, mindössze 2-3 Celsius-fok. Az állomáson az évtizedes vizeletbűzön kívül senki sem vár ránk. Többhetes levelezés után azt már tudjuk, hogy van szállásunk, és reméljük, hogy a riksás ismeri is a címet. Végre sikerül egy motoros riksást találnunk, aki állítja, hogy tudja, hová igyekszünk. Abban is biztos, hogy beférünk. A jármű fedett, fémtetős. Az út tele van kisebb, de főleg nagyobb kátyúkkal. Kapaszkodunk, a csomagjainkat próbáljuk tartani, a tetőbe időnként jól beverjük a fejünket. A sofőr a ködös sötétségben magabiztosan robot előre.

Van időnk a keresésre

Hirtelen fékezünk a ködből előbukkanó úttorlasznál. A másik oldalán biztonságiak, rendőrök. Kérdően nézünk a riksásra, aki úgy vett fel, hogy szálláshelyünkig szállít. Itt viszont azt állítja, hogy ezen a ponton túl nem lehet behajtani, mert ez már a Kumbh Mela sátorvárosa. Kissé bizonytalanul káoszálódunk le. Átnézünk a sorompón túlra, a lassan előbukkanó, hatalmas területre. Sátortábor – de melyik a mi helyünk...?

Pillanatokon belül vagy 8-10 ember vesz körül, ám nem akad, aki felvilágítással szolgálna. Parázs vita alakul ki. Vannak, akik azt javasolják, induljunk el gyalog, mert csak öt perc. Abban biztosak lehetünk – nem először járva Indiában –, hogy ez a séta nem öt perc. Mivel az idei ünnepség 55 na-

pig tart, így szerintük még van időnk megtalálni sátrunkat. Sikerül felhajtani egy másik riksást. Igen, ő pontosan tudja, hová kell menni. Az első is ezt mondta. Bár az indiaiak hozzászoktak a zsúfoltságához, a szemlélődő tömeg nem kis csodálatára, bepréselődünk a riksába.

Közben majdnem kivilágosodik. Azért tart olyan sokáig, mert a sátorváros a Gangesz homokos árterületére épül. Ilyenkor, január-februárban hideg van, és sok embernek még sátra sincs, s ők egész éjjel kis tűzrakások körül ülnek. A Gangesz hordalékából kihalászott, tűzre dobott fadarabok nedvesek, ezért rettenetesen füstölnek, homályba burkolják a reggelt.

A SWAMIK SÁTRAI – ELŐADÓTERMEIK

Egész nap lehet keresni, melyik az igazi guru. Hatalmas a választék, több ezer swami hirdeti tanítását

A SÁTORVÁROS

55 napig, 20 km²-en, több 10 millió ember otthona (jobbra)

A SZÁDHUK EBÉDJE. Mindennap más a vendéglátó. A leghíresebb Swamik sátraikban naponta 3-6000 szádhut ebédeltetnek meg (lent)

A SZÁDHUK EGY CSOPORTJA

A vándorszerzetesek, a szádhuk tízezrei India minden részéből érkeznek (balra fent)

AZ IDŐSZAKOS SÁTORVÁROS

Az infrastruktúra – utak, víz, elektromosság, szennyvízelvezetés – jobban szervezett, mint sok indiai városban

Sátorváros

A megelőző készülődés, az utak, villamosság, víz, szennyvízelvezetés szervezése hónapokat vesz igénybe. A több mint 300 millió embert egész évben étellel ellátó Gangesz ilyenkor száraz árterén 10 kilométer hosszan és ugyanilyen szélességben, sakkáblaszerűen alakítják ki a 14 szektorra osztott települést. Az állandó híd mellé még 17 pontonhidat fektetnek. A hidak mindegyikén egyirányú a forgalom. A sátorváros 14 alkalmi kórházában 240 orvos ügyel állandóan. Naponta 80 millió liter ivóvíz fogy és 40 ezer illemhelyen folyik el. 156 kilométer utat alakítanak ki: az útburkolat az árterület homokjára fektetett, centivastag vaslemezeket jelent, amit naponta kétszer locsolnak, hogy ne legyen akkora a por. Az utak szélén 770 kilométernyi villanyvezetékéről 22 ezer lámpa világít. A főutakat apró közők kötik össze. 550 kilométer vízvezeték szolgálta ivóvizet. A főutakon naponta kétszer végigdöcög egy kukásnak kinéző kocsis,

amiből befújják a várost valamilyen fullasztó, szűnyogirtó köddel a malária ellen. A település nyugalomát 30 ezer rendőr és katona biztosítja. De nyugalomról nehéz beszélni, mivel a több tízmillió tömegben állandó a zaj. A sátorváros látványra olyan, mint egy vidámpark. A guruk sátraikat villogó, színes neonfények világítják meg, hatalmas hangfalakból bömböl a zene.

A riksás a 17 hídból már vagy a hetediket robbog át. Azt már rég elvesztettük, hogy melyik oldalról melyik oldalra. Minden ellenőrző pontnál elkéri a táborunk címét tartalmazó papírt. Így kiderül, hogy nemcsak azt nem tudja, hol ez a tábor, de olvasni sem. Legalább ismerkedünk a környékkel. Sátorvárost nézünk. A főutak mellé állították fel a legnagyobb, leghíresebb swamik, a

szent emberek óriási sátraikat. Ezek az előadótermeik. A sátrak most üresek, napközben a szentek is pihennek.

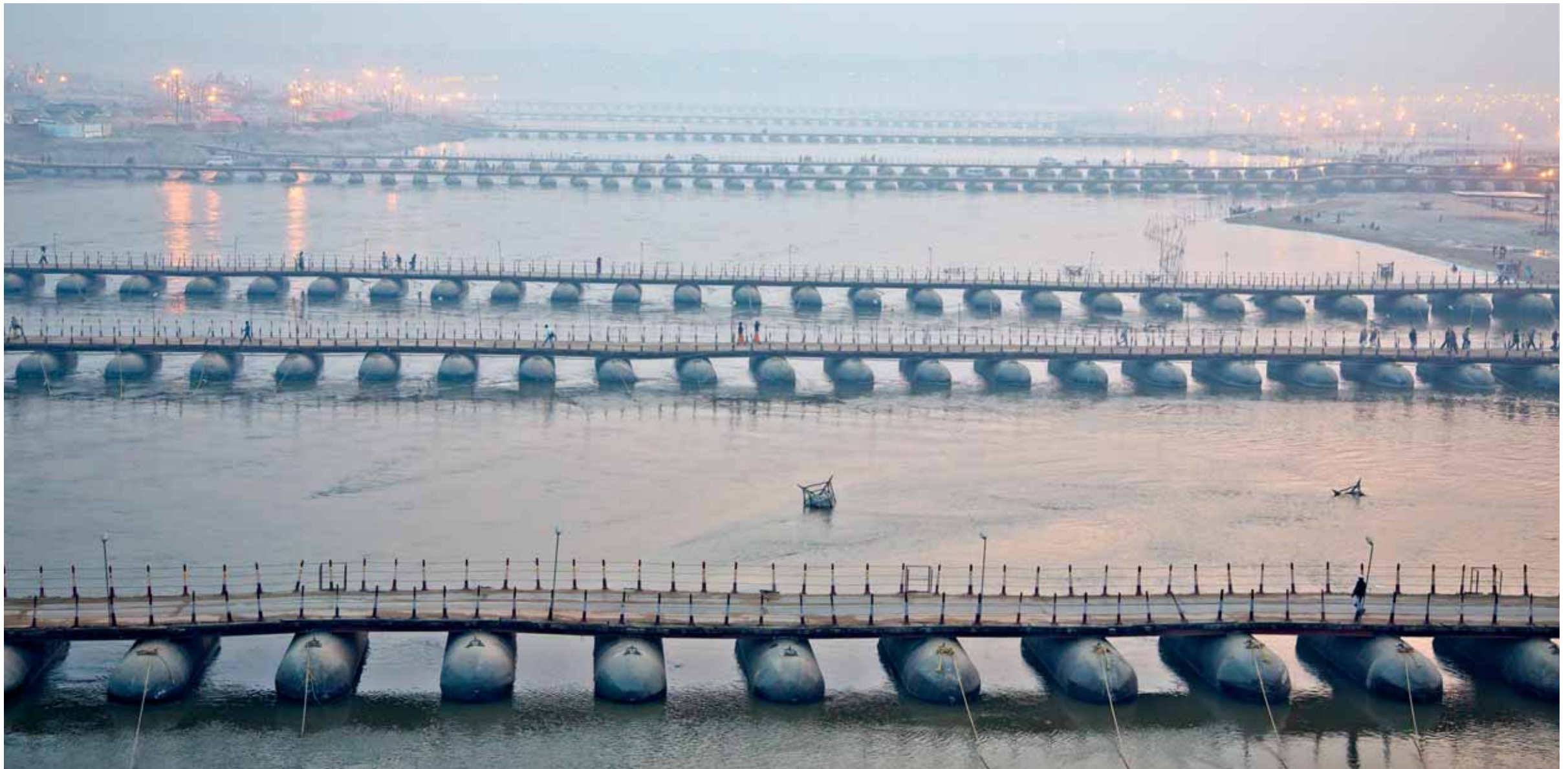
Már több órája cikázgatunk. Bár még kicsit korai, de már majdnem kiismerjük magunkat. Az biztos, hogy jobban, mint a riksás. Amikor ötöd-szörre áll meg ugyanannál a rendőrnél, aki először jobbra, azután balra, ezt követően északra, majd délre mutatott – most tényleg elgondolkodik. Ám épp akkor ér mellé egy helyi lakos. Ő magabiztosan mutat az egyetlen olyan irányba, amerre ennél az útkereszteződésnél még nem jártunk. A vasútállomásra 6.10-kor érkezünk, most 10.45 van. A riksás a megállapodott ár többszörösét kéri, mondván, az út sokáig tartott. Igaza van. És végre megérkeztünk.

A MELLÉKHELYISÉGEK

A sátorváros
40 000 WC-je közül
a Gangesz partjára is
állították fel pár százat

A PONTON HIDAK

A két part közötti
forgalmat 17, hatalmas
„bojlerekre” állított
híd biztosítja

BUKÓSISAK NÉLKÜL

A nagák csak hamuval borítják be testüket, gyakran teljesen meztelenek

EGY SZENT EMBER

Csak félórát néztem, addig fél lábon, mozdulatlanul állt

(jobbra)

Egy utazás – az élet kezdő- és végpontjai

A hinduk szerint ennek az utazásnak egy újjászületési pontja a Kumbh Mela: az Ünnepi Kehely. A helyszín kiválasztásának mitológiai alapja van. Az istenek egykor elvesztették erejüket, és visszanyerésére meg kellett szerezniük a halhatatlanság nektárját. Ehhez a démonok segítségére is szükségük lett volna. Megegyeztek: egyenlően osztják el az elixírt. De amint megjelent a kehely, harcolni kezdtek. 12 éjjel és nappal folyt a küzdelem. Ezért tartják a zarándoklatot 12 évenként. Győztesként az egyik isten – Vishnu – repült el a kehellyel. Amikor átrepült vele India felett, négy csepp a Gangeszbe hullott. Ezek a helyeken van az ünnepség.

Másnap hajnalban az első utam a Gangeszhez vezet. Figyelem, hogyan emelkedik a Nap a folyó fölé, oszlatja szét a ködöt. A távolból a hajnalt köszöntők mantráinak skandálása hallatszik. Pirkadtkor a folyam partján még csak néhányan kezdtek el reggeli, rituális tisztálkodásukat. Kis edényükből vagy tenyerükből alácsorgatva a vizet, imádkoznak, majd pár korty vízzel fogukat mossák,

néhány cseppet lenyelnek. Végül annyiszor, ahány rokonukért imádkoznak, alámerülnek a vízben. Nézem az előttem folyó Gangeszt. Tűnődöm, hogy most méretében nem, csak jelentőségében hatalmas a folyó. A Himalájától a Bengál-öbölön át a Gangeszbe hullott. Csodálom az arcokat, próbálom elképzelni a sorsukat azoknak, akiket csak az elmúlt néhány percben láttam.

Pár lépésre ülök tőle. A bal kezében kardot szorít, amely azonban nem fegyver, hanem szimbólum. A bal lába – térdben behajlítva – a köldökéig felhúzza, talpával felfelé. A jobb kezét félig áldásra emelve tartja. Ágyékkötőjén kívül csak hosszú, fekete haja és szakála takarja testét. Jobb lábán áll, és engem néz. Mint aki felfedez valakit, akire régen vár. Gondolom, pontosan úgy, mint ahogy én nézem őt. Szótlanul próbál választ adni a fel nem tett, szememből sugárzó kérdésre: miért? De az is lehet, hogy észre sem vett. Mindig így képzeltem a fakírokat. Ő az első, akit nem fényképről látok. És ő sem fakír – guru.

MELYIK ISTEN KÖVETŐJE?

A vallásos hindu homlokára festett jelek elárulják, melyik isten hívője

EGY SWAMI ÉRKEZÉSE A PÁLYAUDVARRA

Legfontosabb használati tárgya, kéregetőedénye a kezében

NAGA SÁTRÁBAN

Teste egész évben hamuval fedett. Kezét áldásra emeli. Előtte a tűzhely, amiről pipáját meggyújtja, mögötte a fűtőanyag, a szárított tehéntrágya

Nagák

A swamik óriássátrai, előadótermei között kis sátrak nyílnak a jóval kisebb sátrak dzsungelében. Itt laknak a nagák – ahogy mi elképzeljük a fakírokat. Egyikük elmondja, hogy 47 éve tartja magasba a karját. Most már nem is tudja letenni a teljesen elkorcsosult testrészt. Van, aki napokra elásatja magát. A swamiktól tanácsot váró, megtisztulást remélő hívőkön kívül a nagák vonzzák a legnagyobb tömegeket. Sátraikból gyakran mély, hosszan tartó köhögés hallatszik. A táborban láttam idősnek kinéző nagát, de igazán időset nem. Valószínűleg a chilum – amit hamuból és kábítószerből kevernek és szívznak – támadja meg tüdejüket. A földet szőnyeg borítja, rajta matrac, némelyikben ágy. Meglepő nagy a rend. A naga előtt kis tűzhely, ahol néhány

fadarab és szárított tehéntrágya füstölög. Ha a sátor lakója ébren van, a tűz pislákol, ha alszik – ami napközben a leggyakoribb állapot –, csak hamu, néhány üszkös fadarab a kellék. Kirakatban élnek. Látványosan, lassan pusztítják magukat.

Meztelenek, hamuval dörzsölik be testüket. Nem járkálnak. Sátruk előtt ülnek, aki odajön hozzájuk, azt vagy egy mozdulattal elküldik, vagy megáldják. Adományt elfogadnak. A látogatót gyakran teára vagy egy pipára is meghívják. De találkoztam nagával motoron is.

Kiléptek előző életükből: ezután már nincs szülő, testvér, házaspár, életcél vagy probléma. Csak guru, mester van. Egyikük elmesélte: azelőtt taxifőnök, indiai volt, ma naga.

Tisztaság, gazdagság, termékenység

A Kumbh Mela időpontja meghatározott. Amikor a Jupiter belép a Vízöntő és a Nap a Kos jegyébe, akkor kezdődik az ünnep. Úgy tartják, hogy ezen időszak alatt, ezen a folyosón a Föld nyitva van más, nagyobb bolygók felé, és így a lélek könnyen eléri az égi világot. Így a szent folyóban fürdőzéskor a múlt bűneit mossák le, és a lélek jogosulttá válik a születés és halál ciklusa alóli felszabadulásra. A fontos fürdőzési napokon – amelyeket szintén a csillagok állása határoz meg –, a swamik vezetésé-

vel, szürke hamuval bekenet, virágfüzérés férfiak milliói sorakoznak a parton, hogy a szertartás csúcspontjaként megfürödjenek a Gangeszben. Ez az időszak, amikor a hinduk elfeledkeznek kasztjukról, arról a régióról, ahonnan származnak. Ez az esemény a legnagyobb vallási összejövetel a világon.

India távoli, vallási szokásai számunkra alig érthetőek. Mit tud ez az esemény, ez a szertartás nekünk mondani? Egy kasztrendszert tagadó, de azt szigorúan betartó országban a hindu hit ünneplése.

Amikor a szent folyóban alámerülőket figyeljük, nem is lehet kétséges, hogy az ide zarándoklókat a hit vezeti. Az a víz, amelyben az emberek bűneiktől megtisztulnak, a vizsgálatok szerint szennyezettsége miatt nem csak fürdésre alkalmatlan, de ha

szájba, szembe kerül, veszélyes az egészségre is. A zarándok érzi, de nem veszi figyelembe, hogy a folyó hideg és szennyes. Egy idős hölgy előttem mászik ki a jéghideg vízből. „Ha egy előre meghatározott időben az ember rituális fürdőt vesz a szent folyóban, megfelelnek a szélsőséges hőmérsékletekről. Ez a folyó tisztaságot, gazdagságot és termékenységet kínál azok számára, akik megmártóznak és hisznek benne.”[⊕]

AMIÉRT A ZARÁNDOKOK MILLIÓI JÖNNEK...

A Gangesz szent habjaiban a mártózás rituális megtisztulást eredményez

